

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Економічний факультет
Кафедра соціального забезпечення та управління персоналом

Затверджую
В.о.завідувача кафедри
Соціального забезпечення та управління персоналом

Наталія ШЕГИНСЬКА
«29» серпня 2023р.

Силабус з навчальної дисципліни
«Соціальне забезпечення ВПО»
що викладається в межах **ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ**
«УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»
Другого (магістерського) рівня вищої освіти
для здобувачів спеціальності 232 Соціальне забезпечення

Львів 2023

Назва курсу	«Соціальне забезпечення ВПО»	
Адреса викладання курсу	79000, Україна, м. Львів, пр. Свободи, 18, економічний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка	
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Економічний, кафедра соціального забезпечення та управління персоналом	
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	23 Соціальна робота;	232 Соціальне забезпечення
Викладачі курсу	Возна Любов Богданівна, к.е.н., доцент, доцент кафедри соціального забезпечення та управління персоналом	
Контактна інформація викладачів	Liubov.vozna@lnu.edu.ua Кафедра соціального забезпечення та управління персоналом, каб.330, проспект В. Чорновола, 61.	
Консультації по курсу відбуваються	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю). Також можливі он-лайн консультації через Zoom та телеграм. Для погодження часу он-лайн консультацій слід писати на електронну пошту викладача	
Сторінка курсу	https://econom.lnu.edu.ua/course/sotsialne-zabezpechennia-vpo	
Інформація про курс	Дисципліна «Соціальне забезпечення ВПО» є вибірковою дисципліною складеною відповідно до ОПП підготовки фахівця освітнього ступеня «магістр» спеціальності 232 Соціальне забезпечення, що викладається у 2 семестрі в обсязі 4 (чотирьох) кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).	
Коротка анотація курсу	Курс розроблено таким чином, щоб надати студентам необхідні знання, обов'язкові для того, щоб вміти надавати психологічну підтримку ВПО, сприяти їхньому розвитку як фахівців у галузі соціально-психологічної допомоги і формуванні в них необхідних знань і навичок для роботи з різними категоріями ВПО в різних ситуаціях.	
Мета та цілі курсу	<p>Метою вивчення дисципліни «Соціальне забезпечення ВПО» є розвиток теоретичних навичок і навичок дослідження в галузі Соціального забезпечення ВПО, підготовка студентів до розуміння, аналізу та вирішення проблем внутрішньо переміщених осіб та сприяння поліпшенню їхньої ситуації через соціальне забезпечення та інші заходи підтримки.</p> <p>Для досягнення зазначеної мети вирішуються такі завдання: вивчення студентами основних категорій, принципів та інститутів права соціального забезпечення ВПО; напрямків правового регулювання відносин у сфері соціального захисту ВПО; ознайомлення із системою чинного законодавства про соціальне забезпечення ВПО та набуття навичок роботи з нормативними актами; розуміти етичні та моральні</p>	

	аспекти соціального забезпечення та підтримки для внутрішньо переміщених осіб.
Література для вивчення дисципліни	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аналітичний огляд регіональних програм щодо забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб : Агенство ООН у справах біженців. 2018. URL: https://r2p.org.ua/analitychnyj-oglyad-regionalnyh-zhytlovyhprogram-dlya-vnutrishno-peremishhenyh-osib/ 2. Андрієнко І. С. Щодо сутності міжнародних стандартів соціального забезпечення: The 14 th International scientific and practical conference —Actual Problems Of Science And Practicel (Stockholm, 27-28 April, 2020). Stockholm, 2020. P. 220-223. 3. Аракелова І. О. Аналіз основних проблем в адаптації та розвитку вимушено переміщеного бізнесу в Україні. Економіка та управління національним господарством. 2016. Вип. 5. С. 39-44. URL: http://bses.in.ua/journals/2016/5-2016/9.pdf 4. Басова І. С. Внутрішньо переміщена особа як суб'єкт права соціального захисту : монографія. Київ : Ніка-Центр, 2020. 288 с. 5. Басова І. С. Пенсіонування внутрішньо переміщених осіб в Україні як новий виклик для пенсійної системи. Пенсійне забезпечення в Україні та Білорусії: історія становлення і перспективи розвитку: монографія / за ред.: М. Шумила, І. Комоцької. Київ : Ніка-Центр, 2018. С. 127-149. 6. Бориченко К.В. Поняття права на соціальний захист // Університетські наукові записки. 2016. № 2. С. 301-309. 7. Вдосконалення національного законодавства України стосовно захисту прав людини внутрішньо переміщених осіб : переглянутий базовий аналіз. Проект Ради Європи «Внутрішнє переміщення в Україні: розробка тривалих рішень». Видавництво «Право». 2019. 205 с. URL: https://rm.coe.int/revised-baseline-analysis-2019/168099446a 8. Встановлення факту внутрішнього переміщення особи та отримання відповідної довідки. . URL: https://wiki.legalaid.gov.ua 9. Гусак Н. Є., Семигіна Т. В., Трухан С. О. Стратегії і виклики соціальної роботи із внутрішньо переміщеними особами. Вісник національного технічного університету «КПІ» Політологія. Соціологія. 177 Право. 2014. № 1 (11). С. 161-168. URL: http://visnykpsp.kpi.ua/article/view/119098 10. Ірина Куропась, Любов Ропало, Анатолій Ткачук. ПОРАДНИК З ІНТЕГРАЦІЇ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ У МІСЦЕВІ ГРОМАДИ. 2023. URL: Інтеграція ВПО.pdf 11. Кобзін Д., Левкіна Г., Луньова О., Черноусов А., Щербань С. Методичний посібник з оцінювання потреб ВПО у громадах — Харків, Харківський інститут соціальних досліджень (ХІСД). —2020. — 246 с. 12. Костас Параскева Захист внутрішньо переміщених осіб відповідно до Європейської конвенції з прав людини та інших стандартів Ради Європи: посібник. Видавництво «Право». 2017. 152 с. URL: https://rm.coe.int/handbook-costas-paraskeva-ukr/1680760881 13. Кульчицький Тарас Русланович. ДИСЕРТАЦІЯ ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В УКРАЇНІ За спеціальністю 081 Право Галузь знань 08 Право URL: https://lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/04/dis_kulchytskyi.pdf 14. Методологія моніторингу дотримання прав внутрішньо переміщених осіб в Україні / Архіпов В., Городецька Г., Дурнева Т., Кисленко Р., Рехтман Є. Кер. авт. кол. Дурнева Т. – Київ, 2017. – 90 с.

	<p>15. Механізм забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб: національний та міжнародний аспекти / [С.Б. Булеца, О.І. Котляр, Я.В. Лазур та ін.]; за заг. ред.: д-ра юрид. наук, проф. О.Я. Рогача; д-ра юрид. наук, проф. М.В. Савчина; к.ю.н., доц. М.В. Менджул. – Ужгород: РІК-У, 2017. – 348 с.</p> <p>16. Посібник «Волонтер-юрист: помічник для внутрішньо переміщених осіб. Дніпро, 2022р. URL: Посібник Волонтер юрист для ВПО ВЕБ версія.pdf</p> <p>17. Прес конференція з питань житла для тимчасового проживання ВПО (7 червня 2021). URL: https://www.coe.int/uk/web/kyiv/-/-housing-issuesfor-temporary-residence-of-internally-displaced-persons-</p> <p>18. Психосоціальна допомога внутрішньо переміщеним дітям, їхнім П 61 батькам та сім'ям з дітьми зі Сходу України : посіб. для практиків соціальної сфери / Мельник Л.А. та ін. ; за ред. Волинець Л.С. – К. : ТОВ «Видавничий дім «Калита», 2015. – 72 с.</p> <p>19. Синчук С. М. Про сутність послуги соціального супроводу відповідно до законодавства України. Вісник Львівського університету. Серія юридична. Львів : Львів. нац. ун-т імені Івана Франка, 2020. Вип. 70. С. 181- 188.</p> <p>20. Стан інтеграції та соціальної адаптації внутрішньо переміщених осіб в Україні на прикладі Одеської області. URL: https://r2p.org.ua/wpcontent/uploads/2019/01/3-Stan-integratsiyi-ta-sotsialnoyi-adaptatsiyi-VPO-vUkrayini.pdf</p> <p>21. Стратегія інтеграції внутрішніх переміщених осіб та впровадження довгострокових рішень щодо внутрішнього переміщення не період до 2020 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 лист. 2017 р. № 909-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/909-2017-p#Text</p> <p>22. United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR). (2019). Global Trends: Forced Displacement in 2019. Retrieved from https://www.unhcr.org/5ee200e37.pdf</p>
Тривалість курсу	Один семестр.
Обсяг курсу	48 години аудиторних занять. З них 32 годин лекцій, 16 годин практичних занять та 72 годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>Загальні компетентності (ЗК):</p> <p>ЗК5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.</p> <p>ЗК6. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).</p> <p>ЗК7. Навички міжособистісної взаємодії</p> <p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)</p> <p>СК2. Здатність планувати та здійснювати соціальні дослідження з метою виявлення й аналізу соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення.</p> <p>СК4. Здатність до критичного оцінювання соціальних наслідків політики у сфері прав людини та сталого розвитку суспільства.</p> <p>СК5. Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефахівців.</p> <p>СК6. Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти.</p> <p>СК7. Здатність розробляти і впроваджувати програми соціального захисту населення.</p>

	<p>Програмні результати навчання</p> <p>ПРН 3. Володіння методами комунікації у застосуванні різних форм взаємодії та спільної діяльності.</p> <p>ПРН 5. Проектувати теоретичну модель роботи з об'єктами соціального забезпечення в рамках соціальних служб, організацій, установ.</p> <p>ПРН 12. Виявляти потреби різних верств населення та розробляти відповідні програми соціального захисту щодо їх вирішення.</p> <p>ПРН 16. Розробляти програми навчання та обміну досвідом в системі соціального захисту населення.</p> <p>ПРН 18. Розробляти та апробувати соціальні проекти і технології.</p> <p>ПРН 21. Демонструвати уміння застосовувати сучасні фінансові інструменти та спеціальні соціальні технології менеджменту для здійснення моніторингу фінансування соціального забезпечення із державного та місцевих бюджетів, оцінювання рівня соціального захисту з метою моделювання ефективних управлінських рішень при формуванні соціальної політики держави.</p> <p>ПРН 22. Реалізовувати управлінські функції та вміти використовувати дієвий інструментарій управління фінансами у сфері соціального забезпечення при здійсненні фінансового планування, прогнозування й виконання соціальних програм з метою перманентного моніторингу й контролю якості надання соціальних послуг, повноти нарахування соціальних допомог, своєчасності здійснення соціальних виплат.</p> <p>Після завершення курсу студент буде:</p> <p>Знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Понятійні виміри «Соціальне забезпечення ВПО»; - форми захисту внутрішньо переміщених ; - Основні види нормативно-правових актів; - проблеми соціального захисту внутрішньо переміщених; - Основні міжнародні документи з прав людини; <p>уміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розуміти етичні питання, пов'язані з наданням соціальної підтримки і забезпеченням справедливості та рівності для внутрішньо переміщених осіб; - Аналізувати стан соціального захисту внутрішньо переміщених; - Робити власні висновки та готувати доповіді, реферати з питань соціального захисту ВПО, аналізувати основні соціальні програми; - Аналізувати напрямки дії законодавства та політики; - спілкуватися з внутрішньо переміщеними особами, громадськими організаціями, урядовими структурами та іншими стейкхолдерами для забезпечення ефективної співпраці.; - Досліджувати та збирати інформацію щодо Соціального захисту ВПО - розробляти та оцінювати соціальні програми та політику для внутрішньо переміщених осіб.
Ключові слова	Соціальне забезпечення, соціальний захист, ВПО, соціальні програми, форми соціального захисту, внутрішнє переміщення, глобалізація та міжнародні стандарти, етика і справедливість, реабілітація тощо
Формат курсу	Очний
Теми	Див.схему курсу
Підсумковий контроль, форма	залік
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з таких дисциплін

	як: Соціальне забезпечення, Право соціального забезпечення, соціальна економіка, методологія наукових досліджень.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, проектно-орієнтоване навчання, робота на універсальній онлайн-дошці (онлайн-стіна Padlet), дискусія, пошукові методи, моделювання, виконання письмових завдань.
Необхідне обладнання	Мультимедійні засоби, комп'ютери
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> - активність на практичному занятті: 50 % остаточної оцінки – 50 балів; - усний виступ з промовою, участь у дебатах: 30 % остаточної оцінки – 30 балів; - підготовка модульного завдання: 20 % остаточної оцінки – 20 балів. <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100.</p> <p>Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (есе, розв'язання ситуаційних завдань).</p> <p>Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідання занять та активність у аудиторії є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання тощо.</p>
Питання до екзамену	
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

СХЕМА КУРСУ

Вид заняття	Кількість годин				СР	Всього
	Ауд.	Л	П/С	ЛР		
К-ть годин в семестр	48	32	16		72	120
К-ть годин на тиждень						

Тиж день	Теми	Форма заняття (лекція, практичне заняття, самостійна робота)	Література	Завдання	Термін виконання
Змістовий модуль 1. Сутність, види і механізм функціонування міжнародних соціальних інституцій					
1.	<p>Лекція 1: Визначення поняття "внутрішньо переміщені особи (ВПО)":</p> <p>1. Основні ознаки та визначення ВПО.</p> <p>2. Види внутрішнього переміщення: конфліктні, екологічні, соціальні та інші.</p>	2 год.л.	[1, 3,8,17]	Опрацювання лекційного матеріалу; вивчення питань, для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до практичних занять, контрольних робіт та інших форм поточного контролю	2 год
2.	<p>Лекція 2: Причини внутрішнього переміщення осіб:</p> <p>1. Регіональні конфлікти та війни.</p> <p>2. Природні катастрофи та кліматичні зміни.</p> <p>3. Економічні чинники та бідність.</p>	2 год.л./2 год пр.	[2,4,5,6, 10,14]	Опрацювання лекційного матеріалу; вивчення питань, для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до практичних занять, контрольних робіт та інших форм поточного контролю	4 год
3.	<p>Лекція 3: Міжнародне та національне законодавство щодо захисту та прав ВПО:</p> <p>1. Ключові міжнародні конвенції та угоди.</p>	2 год.л.	[4,7,9]	Опрацювання лекційного матеріалу; вивчення питань, для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до практичних занять, контрольних робіт та інших форм поточного контролю	2 год

	2. Нормативно-правова база відповідно до законодавства країни.			контролю	
4.	Лекція 4: Гуманітарна допомога для ВПО: 1. Принципи гуманітарної допомоги. 2. Організації, які надають гуманітарну допомогу ВПО. 3. Координація гуманітарних заходів.	2 год.л./2 год пр.	[6,7,10,15]	Опрацювання лекційного матеріалу; вивчення питань, для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до практичних занять, контрольних робіт та інших форм поточного контролю	4год
5.	Лекція 5: Основні аспекти соціального захисту ВПО: 1. Житловий захист та проблеми житлової інтеграції. 2. Процес працевлаштування ВПО та підтримка в зайнятості. 3. Медичний соціальний захист та психологічна допомога.	2 год.л.	[8,11,12,18, 19]	Опрацювання лекційного матеріалу; вивчення питань, для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до практичних занять, контрольних робіт та інших форм поточного контролю	2год
Змістовий модуль 2. Міжнародні програми та інституції та місце України у їх складі					
6.	Лекція 6: Роль громадянського суспільства та неприбуткових організацій у допомозі ВПО: 1. Діяльність НПО та волонтерських груп. 2. Партнерство громадських організацій та влади.	2 год.л./2 год пр.	[12,13,15, 20]	Опрацювання лекційного матеріалу; вивчення питань, для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до практичних занять, контрольних робіт та інших форм поточного контролю	4год

7.	<p>Лекція 7: Гендерний аспект внутрішнього переміщення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вплив внутрішнього переміщення на права та безпеку жінок та дітей. 2. Захист від сексуального та гендерного насильства. 	2 год.л.	[8,10,14,21]	Опрацюван ня лекційного матеріалу; вивчення питань, для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до практичних занять, контрольни х робіт та інших форм поточного контролю	2год
8.	<p>Лекція 8: Освіта для дітей ВПО:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Доступ до освіти та особливості освітньої програми. 2. Психологічна підтримка та реабілітація дітей ВПО. 	2 год.л./2 год пр.	[2,5,15,18,19]	Опрацюван ня лекційного матеріалу; вивчення питань, для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до практичних занять, контрольни х робіт та інших форм поточного контролю	4год
9.	<p>Лекція 9: Медичний та психологічний соціальний захист ВПО:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Доступ до медичної допомоги та обслуговування. 2. Проблеми психологічного здоров'я ВПО та допомога у відновленні. 	2 год.л.	[1,3,8,17]	Опрацюван ня лекційного матеріалу; вивчення питань, для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до практичних занять, контрольни х робіт та інших форм поточного контролю	2год
10.	<p>Лекція 10: Проблеми внутрішнього переміщення в контексті конфліктів та надзвичайних ситуацій:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зовнішні фактори та міжнародний вплив на конфлікти. 2. Надзвичайні ситуації та гуманітарна реакція. 	2 год.л./2 год пр	[2,4,5,6,1014]	Опрацюван ня лекційного матеріалу; вивчення питань, для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до практичних занять, контрольни х робіт та інших форм поточного контролю	4год

11.	<p>Лекція 11: Перспективи розвитку системи соціального захисту ВПО:</p> <p>1. Реформи та вдосконалення системи соціального захисту.</p> <p>2. Виклики та можливості для майбутнього.</p>	2 год.л.	[4,7,9]	Опрацюван ня лекційного матеріалу; вивчення питань, для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до практичних занять, контрольни х робіт та інших форм поточного контролю	2год
12.	<p>Лекція 12: Ролі уряду та місцевих органів у реалізації соціального захисту ВПО:</p> <p>1. Урядові програми та ініціативи.</p> <p>2. Місцеві ініціативи та співпраця з владою.</p>	2 год.л./2 год пр	[6,7,10,15]	Опрацюван ня лекційного матеріалу; вивчення питань, для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до практичних занять, контрольни х робіт та інших форм поточного контролю	4год
13.	<p>Лекція 13: Міжнародний досвід у сфері соціального захисту ВПО:</p> <p>1. Інші країни та їхні підходи до внутрішнього переміщення осіб.</p> <p>2. Навчальні приклади та передовий досвід.</p>	2 год.л.	[8,11,12,18,19]	Опрацюван ня лекційного матеріалу; вивчення питань, для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до практичних занять, контрольни х робіт та інших форм поточного контролю	2год
14.	<p>Лекція 14: Проблеми і виклики, пов'язані з внутрішнім переміщенням осіб у сучасному світі:</p> <p>1. Світові тренди внутрішнього переміщення.</p> <p>2. Ключові виклики та шляхи їх вирішення.</p>	2 год.л./2 год пр	[1,3,8,17]	Опрацюван ня лекційного матеріалу; вивчення питань, для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до практичних занять, контрольни х робіт та інших форм поточного контролю	4год

15.	<p>Лекція 15: Інтеграція ВПО у суспільство та відновлення їхнього життя:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Процеси інтеграції та реінтеграції ВПО. 2. Розвиток спільнот та взаємодія з місцевими жителями. 	2 год.л.	[2,4,5,6, 13, 16]	Опрацювання лекційного матеріалу; вивчення питань, для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до практичних занять, контрольних робіт та інших форм поточного контролю	2год
16.	<p>Лекція 16: Практичні аспекти роботи з ВПО:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціальна робота з внутрішньо переміщеними особами: кейси та реальні приклади. 2. Роль студентів та професіоналів у соціальному захисті ВПО. 	2 год.л./2 год пр	[4,7,9]	Опрацювання лекційного матеріалу; вивчення питань, для самостійного опрацювання; виконання домашніх завдань; підготовка до практичних занять, контрольних робіт та інших форм поточного контролю	4год

Доцент кафедри соціального забезпечення та управління персоналом

Любов Возна